

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 360/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júna 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Dušanom Repákom, Advokátska kancelária, Krížna 47, Bratislava, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 265/2013 z 28. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. februára 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 265/2013 z 28. októbra 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že v konaní vedenom Okresným súdom Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 C/8/2008, v ktorom sa Z. R. (ďalej len „navrhovateľka“) domáhala proti obchodnej spoločnosti D & T, spol. s r. o. (ďalej len odporca v 1. rade“), a J. R. (ďalej len „odporca v 2. rade“) určenia neplatnosti právnych úkonov vyplývajúcich z notárskej zápisnice sp. zn. N 431/2005, Nz 40594/2005, NCR1s 40038/2005 spísanej 31. augusta 2005 notárkou JUDr. Tatianou Schweighoferovou, Notársky úrad, Námestie Martina Benku 26, Bratislava, vystupovala v procesnom postavení vedľajšieho účastníka konania.

Napadnutým rozhodnutím najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 Co/172/2013 z 30. mája 2013, ktorým tento súd odmietol odvolanie sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu č. k. 5 C/8/2008-516 z 12. februára 2013 o určení, že vyhlásenia odporcu v 2. rade týkajúce sa prevzatia ručenia za záväzky odporcu v 1. rade, uznania záväzkov, súhlasu s exekučným vymáhaním týchto záväzkov, ako aj s vykonateľnosťou označenej notárskej zápisnice, sú neplatné.

Podľa názoru sťažovateľky je nepochybné, že od okamihu spísania notárskej zápisnice navrhovateľka spolu s odporcom v 2. rade konajú účelovo s úmyslom zavádzať a ukrátiť sťažovateľku ako veriteľku zo „Zmluvy o úvere“ uzatvorenej 14. októbra 2003 medzi ňou a odporcom v I. rade ako dlžníkom a odporcom v 2. rade ako ručiteľom. Najvyšší súd *„nedostatočne zvážil všetky okolnosti predmetného súdneho sporu a jeho postupom... bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom a zároveň porušený jeden zo základných princípov právneho štátu, zákaz denegatio iustitiae“*, čím v konečnom dôsledku porušil *„najmä jeho právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. (1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“*. Sťažovateľka ďalej namieta, že *„odôvodnenie uznesenia dovolacieho súdu.. možno hodnotiť ako zaujaté, popierajúce zmysel účasti sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka na tomto konaní, ktorý je daný jeho právnym záujmom na výsledku sporu a jeho oprávnenie samostatne podať odvolanie v zákonom stanovených prípadoch vyplýva z § 201 druhá veta O. s. p.“*.

Na základe uvedeného žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v právnej veci navrhovateľky: Z. R. proti odporcom: v I. rade D & T, spol. s r.o., v II. rade J. R. za účasti vedľajšieho účastníka POHOTOVOSTĚ, s. r. o. o určenie neplatnosti právnych úkonov uznesením č. k. 1 Cdo 265/2013 zo dňa 28-10-2013 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v právnej veci navrhovateľa: Z. R. proti odporcom: v I. rade D & T, spol. s r.o., v II. rade J. R. za účasti vedľajšieho účastníka POHOTOVOSTĚ, s. r. o. o určenie neplatnosti právnych úkonov č. k. 1 Cdo 265/2013 zo dňa 28-10-2013 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.000,00 €, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný mu vyplatiť v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. ako Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 340,90 €... na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Repáka...“.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania .

Podstatou sťažnosti (vychádzajúc z jej petitu) je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 265/2013 z 28. októbra 2013, ktorým podľa § 243b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP odmietol dovolanie sťažovateľky, keď zistil, že jeho prípustnosť nemožno vyvodiť z ustanovení § 237 a § 239 OSP.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou (napr. III. ÚS 362/04, III. ÚS 536/2011) konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je

alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Z relevantnej časti napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že:

„Navrhovateľka nesúhlasila s dovolaním vedľajšieho účastníčka, uviedla, že je podané dovolanie nedôvodné a účelové.

Odporcovia 1/ a 2/ zhodne uviedli, že s podaným dovolaním výslovne nesúhlasia...

V danej veci prípustnosť dovolania podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. neprichádza do úvahy, lebo napadnuté nie je uznesenie uvedené v týchto ustanoveniach.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť podľa § 242 ods. 1 O. s. p... neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., či len na skúmanie existencie vady dovolateľkou priamo namietanej (§ 237 písm. f/ O. s. p.), ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p...

Procesnou podmienkou účasti vedľajšieho účastníka v občianskom súdnom konaní (§ 93 ods. 1 O. s. p.) je kvalifikovaný právny záujem na úspechu účastníka, ku ktorému sa pripojil (pokiaľ nepôjde o právnické osoby, na ktoré sa vzťahuje § 93 ods. 2 O. s. p.). Takýto záujem má ten, práve postavenie ktorého bude rozhodnutím súdu priaznivo alebo nepriaznivo ovplyvnené...

Ustanovenie § 201 veta druhá O. s. p. zdôrazňuje samostatnosť (nezávislosť na vôli a úkonoch niekoho iného) procesného oprávnenia vedľajšieho účastníka podať odvolanie

v tých veciach, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Uvedené ustanovenie v spojení s § 93 O. s. p. nemožno však v žiadnom prípade vykladať tak, že vedľajší účastník má právo podať odvolanie iba vtedy, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania jeho vzťahu s účastníkom konania.

Rozhodovacia prax súdov zastáva názor, že legitimácia vedľajšieho účastníka na odvolanie je vo všeobecnosti daná, ak sa ním podporovaný účastník nevzdal práva podať tento opravný prostriedok alebo ak s odvolaním vedľajšieho účastníka nevyjadril nesúhlas. Ak podá odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa len vedľajší účastník, musí sa súd vždy zaoberať tým, či a aké stanovisko zaujal k tomuto odvolaniu účastník podporovaný vedľajším účastníkom. Pokiaľ tento účastník vyjadril v konaní svoju vôľu tým, že sa vzdal odvolania, nemôže ho podať ani vedľajší účastník. Ak sa účastník odvolania nevzdal, je súd v prípade, že odvolanie podal len vedľajší účastník, povinný vyzvať ním podporovaného účastníka na vyjadrenie, či dáva k tomuto odvolaniu súhlas. Ak účastník odmietne takýto súhlas vedľajšiemu účastníkovi udeliť, je odvolanie vedľajšieho účastníka neúčinné, čo má za následok, že odvolací súd odmietne jeho odvolanie ako podané osobou, ktorá na odvolanie nie je oprávnená (porovnaj tiež uznesenie najvyššieho súdu z 30. apríla 2009 sp. zn. (1 Cdo 59/2009, resp. 3 Cdo 188/2012).

Z uvedených skutočností potom vyplýva, že ak v preskúmvanej veci odvolací súd včas podané odvolanie vedľajším účastníkom na strane odporcov proti rozsudku súdu prvého stupňa neprejednal a meritórne o ňom nerozhodol, ale ho odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p., ako odvolanie podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený, neodňal tým vedľajšiemu účastníkovi možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).“

Vychádzajúc zo sťažovateľkou uplatnených námietok ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu konštatuje, že nemá v okolnostiach posudzovanej veci žiadny dôvod pochybovať o správnosti právneho záveru najvyššieho súdu o odmietnutí podaného dovolania, pretože hoci ním sťažovateľka napadla také právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, zo strany dovolacieho súdu dostala jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na ňou uplatnenú dovoláciu námietku podľa § 237 písm. f) OSP, a teda záver najvyššieho súdu nemožno

považovať za svojvoľný či neodôvodnený a ani za taký, ktorý by popieral účel a zmysel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

Samotná otázka posúdenia podmienok na uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania je navyše vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu a inú právnu ochranu, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 17/2014, III. ÚS 77/2014).

Nespokojnosť sťažovateľa s právnym posúdením veci všeobecným súdom sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti ním vydaného rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07, I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého právo na spravodlivé súdne konanie nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a sťažovateľkou označeným základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je žiadna relevantná súvislosť, preto jej sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2014